

Előfizetési ár:

Postán küldve:
 Egész évre 32.—
 Fél „ 16.—
 Negyed „ 8.—
 Egy hóra 3.—

ELLENZÉK

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési ár:

Házhoz hordva:
 Egész évre 32.—
 Fél „ 16.—
 Negyed „ 8.—
 Egy hóra 3.—

Szerkesztőség:

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 35. sz., em.

Alapította: Bartha Miklós.

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Deák F.-utca 35. Telefon 9.

A háború hírei.

Az angolok és franciák újra erősen támadtak. — A németek mindenütt visszaverték őket. — Az olaszok nagy offenzívába kezdtek. — Sikert azonban nem tudtak elérni. — A többi harctereken nem történt fontosabb esemény.

A nyugati fronton még mindig tart a nagy mérkőzés a franciák, angolok és németek között. Tegnap is a németeket a franciák és angolok nagy erővel támadták meg, de tegnap nagyon szerencsétlen napra virradott a francia-angol hadsereg, mert erősen kikapott a németektől, akik több helyt nagy sikereket arattak és súlyos veszteséget okoztak az ellenségnek. Mint Ludendorff jelenti ugyanis, tegnap a Scarpenél és Monchynál rövid pergőtűzzel előkészített angol támadások a mi megsemmisítő tűzünkben nem tudtak kifejlődni. Bullecourtól délre és keletre az ellenséges előtöréseket véresen visszavertük.

Az Aisne és a Champagne arcvonal több helyén a tüzérségi harc ismét erősödött. A Chemin des Dames magaslati állásai ellen Cornicytól keletre és Prosnestől északra időnként tekintélyes erejűvé fokozódott. A St-Berthe majort a Malmaisoni erdőtől keletre több század lendületes nekirohanással elfoglalta és az ellenség visszafoglalási kísérletével szemben megtartotta. Szintugy megtartották a rajnai csapatok az ellenség négyszer megismételt rohamával szemben azt

az új vonalat, amelyet Papiigneultól északra a 108-as magaslaton május 13-án nyertek a franciák visszaszorításával. Allienél, Craonnelétől északra és a Corbeny-Berry au Bac közötti uttól nyugatra a franciák részleges előtörései eredménytelenek maradtak.

Az olasz harctéren történekről Höfer ezeket tudatja: Három napos tüzérségi előkészítés után, amelynek folyamán az ellenség Tolmeintől le egészen a tengerig, összes ágyutömeget és aknavetőit működésbe hozta, tegnap megindult Isonzó-hadseregünk ellen a gyalogsági támadás, amelyet Olaszországtól szövetségesei újból és újból követeltek. Az ellenség több mint 40 kilométernyi arcvonal szélességben számos helyen támadt vonalaink ellen. A leghevesebben folyt a küzdelem a Plava vidékén, a Monte Santon, a Görztől keletre emelkedő magaslatokon, a Fajtikrib területén és Kötenjovicánál. A harcterület több pontján mélyen tagozott támadó tömegek már ágyuink és géppuskáink tűzében összeomlottak. Ahol az olaszok előbbrejutottak, ott semmiféle tüzérségi tűzzel meg nem ingatható gyalogságunk fogadta és ember ember elleni

küzdelemben vetette vissza őket. Ilyen módon a Fajtikriben levő összelőtt árkaik ötször cseréltek gazdát, míg végül a védők győzelmesen megtartották. Egyes pontokon az ellenséget egészen állásáig üldöztük. Csapataink május 14-én az erejük tudatától áthatott védelemben teljes sikert arattak. Az ellenség 1600 foglyot és több géppuskát hagyott kezünkben. A csata szünet nélkül tovább tart.

Mit mondott a kancellár?

Bethmann Holweg német kancellár tegnap több interpellációra felelve a német birodalmi gyűlésen a többek közt a következőket mondotta:

Bethmann Holweg kijelentette, hogy hadicélokra programmatikus nyilatkozat megtétele jelen pillanatban nem szolgálja az ország érdekeit, azért a kívánságot el kell utasítani.

A decemberi békejavaslatához nincsen hozzátenni valója, ettől nem engedi eltéríteni magát, bár Seidemann jónak látta a forradalom lehetőségéről beszélni. Amikor Arrasnál és Aisnénél pergőtűz folyik, a német nép ilyesmire nem kapható. Az oroszok ugyalszik, lemondanak a hódításról, tehát nincs kétségem aziránt, hogy található lesz közös megegyezés alapján olyan egyezés, amely az erőszak gondolatát kizárja.

A katonai helyzet egyébként jobb, mint valaha. Számíthatunk, hogy a kedvező vég közeledik. Megértem a nép szenvedélyes érdeklődését a hadicélok és a békefeltételek ügyében, ámde engem a hadicélok megítélésénél nem vezet más szempont, mint a háború szerencsés befejezése.

A mostani helyzet önmegtartóztatásra kényszerít, utamból eltéríteni nem engedem magamat semmiféle sürgetéssel.

Oroszországról kijelentette, hogy Oroszországot minden eszközzel rákényszerítik Anglia szekerének a továbbhuzására. Anglia folyton keresztezi az oroszok gyors békekötésébe.

Váltig erősítette a vén ravasz, hogy nagyságos főszolgabíró ur, azt nem úgy csináljuk. De az öreg édesapám sem úgy csinálta, mert hogy vannak rossz vendég formájú esztendők, amikor a tél, ahogy a rossz vendég szokott, tovább marad nálunk a kellenél. Hiszen kellemetlen ez a kellenél tovább tartó téli idő, de a zöld borsót mégsem vetem el, mert hiába való.

A parancs: parancs. Az inséges vidékekre kimondották a vezető központból a korai zöltségfélék mielőbbi elvetésének szükségességét. Toppancs Gyurka felsőbb parancsra a legelső melegebb napon elvette az egy kiló velőborsó magot. De alighogy bevégezte a munkát, fordult a szél. Elkezdett havazni és reggelre bokáig érő hóban fagyos földön jártak az emberek.

Toppancs Gyurka felöltötte foszlott prémes bekeccsét és fölment a főszolgabíró urhoz jelentést tenni. A főbíró ugyan nem kívánta, de azért meghallgatta a vén ravaszt.

TÁRCA.

Üzenet.

Szép, szomorú, fehér rózsá, azt üzenem néked,
 Fájó szívem közepében őrzöm a te képed.
 Ahány levél, őszi level leperag a fáról,
 Százszor annyi gondolat száll
 Valahová, idegenbe, távol...

Szomorú letta Királydomb, szőke szamospartja,
 Valami nagy őszi bánat úgy meglátszik rajta.
 Valami nagy, őszi bánat úgy sóhajt a tájon.
 Nem hiszem, hogy mi nekem fáj,
 Az az álom, neki is ne fájjon...

Mit üzenjek?.. Azt üzenem, temető itt minden.
 Ugy szeretnék valamire elszállani innen,
 Elszállani falevélként sok más falevéllé,
 Valaki még megismerne
 S fölszedne a drága kis kezével...

Avagy mégis, fehér rózsá, az üzenem, várjál,
 Őszi napnak bánatosan szálló alkonyánál.
 Meglátod, hogy nemsokára elmegyek én érted...
 Meglátom, hogy fogsz-e várni
 Fehér rózsá úgy, ahogy ígérted...

Portik Andor.

Háborús figurák.

Irta: Péterfy Tamás.

II.

Magvak a hó alatt.

Ismét azok a hivatalos gazdasági tudományosok, azok a papiros mezőgazdák, akiket a magas kormány jóvoltából ráküldenek népmentési akció címen a székelyekre, mint a második oláhjárás csapását. A magyar királyi tudomány beleszólt a Toppancs Gyurka közel negyvenéves tapasztalatokból gazdag kertészkedésébe, zöltségtermeszté-

tési törekvéseit. Ha Oroszország tartós, becsületes szomszédi életre vágyik, osztozunk ebben a kivánságában és ennek megvalósítását nem hiúsítjuk meg olyan követelésekkel, amelyek ellentétben állanak a szabadsággal és a nép akaratával. — Nem kétes, hogy ilyen megegyezés létrejöhet. A katonai helyzet oly kedvező, amilyen a háboru kezdete óta még sohasem volt. Ellenségeink iszonyu vezteségei ellenére sem tudnak nyugaton áttörni. Tengeraltijáróink fokozódó kedvvel dolgoznak. Amennyiben saját népünkkel szemben való kötelességeink megengedik, figyelembe vesszük a semleges országok érdekeit is. Különösen Spanyolországra gondolok, amely csak a legnagyobb akadályokkal tudta megőrizni semlegességi politikáját. Ilyen a mi helyzetünk. Teljes bizalommal hihetünk benne, hogy közeledik a szerencsés befejezés. Akkor elkövetkezik az az idő, amikor hadicélainkról, amelyek dolgában a legfőbb hadvezetőségünkkel egyetértek, az ellenséggel tárgyalást kezdhetek.

Az orosz csapatok nem harcolnak Franciaországért.

Berlinből jelentik: A Franciaországban levő orosz csapatok nem harcolnak többé az angol-francia érdekekért. Az orosz osztagok, amelyeket a nagy francia offenzíva kezdetén a francia kötelékekbe osztottak be és amelyek Drimontnál és ettől északra nagy vitézséggel küzdöttek és súlyos veszteséget szenvedtek, rájöttek, hogy őket a legveszedelmesebb feladatokkal bízták meg és hogy a francia és angol imperializmus érdekében feláldozták őket. Megállapították, hogy az oroszok azokat az állásokat, amelyeket rájuk bíztak, feladták s visszavonultak. A 120. számú francia gyalogezred, amelynek fel kellett volna váltania az oroszokat, ezeket az állásokat kiürítve találta. (M. T. I.)

A falusi közigazgatás feladatai a többtermelés terén.

E címen írt dr. Gesztelyi Nagy László a Vármegye egyik legutóbbi számában figyelemre méltó cikket, melyben azokat a feladatokat körvonalozza, melyek a nép nevelése, gazdasági előbbrevitele s a falu kulturája érdekében a háboru után a jó falusi közigazgatás vállaira hárulnak.

A közigazgatási tisztviselők már ma is — hivataluknál fogva — fontos tényezői a vidék gazdasági életének, miután a háborus közigazgatás legnagyobb részét gazdasági kérdések teszik. Nagyon sokat tehet — mondja szerző — a vidéki közigazgatás az állattenyésztés érdekében. Az állattenyésztés fejlesztése a népelemezés szempontjából, de az intenzív mezőgazdasági termelés szempontjából is, elsőrendű szükséglet; annak minél tökéletesebb megoldása a legnagyobb

— Instálom, hát én elvégeztem a felsőbb parancs szerint. A zöld borsó a földbe került, hanem ami azután történt, az borzasztó! . . .

— Micsoda? — érdeklődik a fősztolgabiró.

— A bizony csoda instálom, mert hogy érdeklődtem a szép borsószemek iránt, hát elkaptam a kezemmel a havat, aztán a fületem lenyomtam a fagyos földre s ugy hallgatóztam.

— Csak nem beszélgettek a magvak a hó alatt? — kérdi a fősztolgabiró.

— Nem azok, mert előbb csak ugy vacogtak, mint amikor az ember fázik és összeverődik a foga. Csak azután szólottak. De miket mondtak?! . . . Hát az igazán csoda dolog! . . .

A fősztolgabiró ugy hallgatta a vén ravaszt, mint a hívők a papjukat. Toppancs Gyurka titokzatosan, szinte suttogva adta elő, hogy miket beszéltek a fagyos földbe korán lerakott magvak:

és legelsőbbrendű feladata háboru utáni gazdasági berendezésünknek s egyik leglényegesebb eszköze a többtermelésnek. Az állat- és vetőmagnemesítés terén és annak beszerzésében a szolgabiró és a jegyző kell, hogy legyen a nép utmutatója, vezetője. Alakítson gazdaköröket, szövetkezeteket, melyek által a népet boldoggá, megelégedetté, jómódúvá, becsületessé lehetne nevelni. Népünk szeretne, akarna többet nevelni, de nincsen meg neki az erre szükséges képzettsége. Pedig a többtermelő kisgazdára, azok számának szaporítására háboru után nagy szüksége lesz a magyar államnak. Nagy feladatok várnak e terén a vidék közigazgatási tisztviselőire; csak fel kell ismerniök hivatásukat!"

Árdrágitók berendelése hadimunkára.

Budapesten a katonai ügyosztály a múlt hónapban felszólította a főkapitányságot, hogy közölje vele az árdrágitásért jogerősen elítéltek névsorát, akiket hadimunkára fog kirendelni. A főkapitányságon Kaveggia Béla rendőrkapitányt bízták meg a névsor összeállításával. Az árdrágitók bevonulásáról illetékes helyen a következő felvilágosítást adták:

A jövő hét közepéig az összes adatok a főkapitányságon lesznek s akkor nyomban be is hívják hadimunkára az árdrágitókat. Körülbelül hatszáz embert ér ez a rendszabály, akiknek a nevét nyilvánosságra is hozzák. A katonai ügyosztálynak az árdrágitóknak hadimunkára való bevonultatásáról szóló rendelete óta Budapesten föltétlenül kevesebb az árdrágitás miatt beérkező feljelentés.

— Azt mondja instálom az egyik, hogy: ez a Toppancs Gyurka tisztára megbolondult ebben az esztendőben, különben nem rakott volna a hó alá, hogy vinnék el a szebeni bolondok házába érte.

— Azt mondja a másik: hadd el te, ne bántsd azt a szegény öregembert, mert a fősztolgabiró rendelte el a korai vetést, hogy sántulna meg.

— Azt mondja instálom a harmadik, hogy: nem a fősztolgabiró a hibás benne, sem az öreg Toppancs Gyurka nem bolond még egészen, hanem a legfőbb gazdasági mentőakciós intéző körök, azok a nehézfültiek, akiknek még kapa sem vala a kezükbe soha, hanem papirosról intézik a többtermelés országos vezetését, hogy a recsegős, ropogós istennyila suppantana belé a magyar királyi többtermelési szaktudósok fejébe . . . De erre instálom ugy elkezdettek a fagyos borsószemek a fagyos földben, a hó alatt zörögni, a fázástól vacogni, hogy tovább nem hallgathattam a beszédet.

HIREK

Tejinség idején.

A munkától kissé megviselt asszony szaporán rója az utcákat. Az arca azonban mosolyog, kezében visz egy bögre jóízű, friss tejet. Egy pillanatra megáll, szembe találkozik egy asszony ismerősével s boldogan mutatja neki a jóillatu tejet:

— Viszem a kicsinek. Szegény oly ritkán jut egy kis tejcskéhez. Tudja lelkem, ha a lelkem kivetem, a lábam lejáróm, akkor se tudok szerezni. Most véletlenül megemberelt egy nagysága, akinél mostam. Még csak most három éves s egy hét óta színét sem látta a tejnek.

A Deák Ferenc-utcán katonák masíroznak. A két asszony előtt mennek, amikor az egyik hirtelen meginog s mint egy zsák, lezuhan a járda szélén.

— Jézusom, mi történt?

Az őrmester, a csapat vezetője odasiet. A szegény katona tehetetlenül fekszik ott, mint egy fadarab. Talán meghalt. Nem-e?

— Nem, nem halt meg kiált az asszony. Megmozdult, él.

Hozzanak vizet, parancsolja az őrmester.

Tizen is szaladnak üzletbe, udvarba. . . Eltelik egy perc, két perc, három perc, egy örökkévalóság, a szegény katona ugy fekszik, mint egy holt. . . Talán visszajönne a tulvilág széléről, ha egy korty víz érintené az ajkát. Még sincs viz.

A szegény kis asszony lehajlik a beteghez, összeszorított száját felnyitja s a tejet, amelyet a kis fia számára koldult, a rég nem látott tejet odacsöpögteti az élettelen ember szájába s szorongva lesi: rebben a szeme, visszatér a vér az arcába, s boldog, amint látja, hogy a drága orvosság használt. . .

Nem egyedül való a biblia irgalmas szamaritánusáról szóló történet. Vajjon a szamaritánusnak volt-e kis fia?

— A közbeeső ünnep miatt lapunk legközelebbi száma pénteken a rendes időben jelenik meg.

— Áldozó csütörtök. A holnapi ünnepi napon a Mátyás-téri templomban reggel 6 és 8 órakor csendes mise lesz. 9 órakor az első szent áldozók imája, amely alkalommal dr. Hirschler apátplebános fog szentbeszédet mondani. 10 órakor énekes mise és fél 12 órakor csendes mise lesz.

— Házi tornaversenyt rendez 17-én d. u. 4 órakor a Sporttelepen az állami polgári fiúiskola ifjusága. A Vöröskereszt Egyet céljaira juttatja tiszta jövedelmét, miért is a közönség látogatását kéri az Elnökség.

— Nagykanizsán ötezerrel több a nő, mint a férfi. A Nagykanizsán befejezett népszámlálás adatai szerint — mint onnan jelentik — a város lakosságából 10 247 a férfi és 15 475 a nő. Nagykanizsán tehát 5228-al több nő van, mint férfi.

— Két millió korona volt a totalizateur forgalma a vasárnapi budapesti lófutáson.

— Koburg Lujza hercegnő nem békül. Bécsből jelentik: A „Fremdenblatt“-nak illetékes helyről vett értesülése szerint egy budapesti lapnak az a híre, hogy Lujza belga főhercegnő kibékült családjával és leányának a sziléziai Primkenauban levő birtokán van, teljesen alaptalan. Lujza hercegnő Berlinben tartózkodik.

— A cirók. Van-e a gazdasági és ipari termelésnek meg egyetlen válfaja, melyet nem tartanak kezeik között az árfelhajtók, az áru-

uzsorások? A cirók, a köztisztaság fentartására hivatott eszközök ez a proletárja, mely a háboru előtt szerényen meghúzódott a kis emberek házaiban: a háboru alatt, mióta a szőrmeáru és a fibris ára oly hallatlanul fölhágott, ez is polgári jogot nyert, még pedig oly általánosságban, milyenre a háboru előtt senki sem gondolt. Ennek tulajdonítható, hogy a kedvező „konjunkturák“ (most így hívják az áruuzsorát) után futkosó élelmes üzerek a cirókseprő árát oly magasra csigázták föl, hogy ma már a ranglétra alsóbb fokán álló hivatalnok egy-két napi munka keresménye árán jut ahhoz a cirókhöz, melynek a háboru előtt 60—80 fillér volt a bolti ára. Ez volt az oka, hogy a helybeli tisztviselő egyesület jótéti bizottsága, mely időközben feloszlott, még februárban ajánlotta a kerttulajdonosoknak a ciróktermelést, megemlítvén, hogy a termelendő anyag olcsó feldolgozására van megfelelő munkaerő. Sok utánjárás mellett sikerült cirók maghoz jutni, mert azok a bizonyos vállalkozók még a cirókmagot is összevásárolták a magkereskedőktől. A helybeli fogház jelentékeny mennyiségű cirókot fog termelni, mire nézve a kir. ügyész kiadta az utasítást. Most már a tisztviselők szövetsége áruhelyiségében kapható cirókmag, ajánljuk tehát a kerttulajdonosok figyelmébe. A vetése még nem késelt. A kezelése semmi különös gondot nem igényel, 1—2 cm. mélyen vajt árokba kell vetni lehető jól művelt földbe körülbelül 10 centiméter távolságon s vetés után ha szárazság van, kikelésig öntözéssel tartásuk nedvesen a földet.

— **Elmebetegség miatt felmentették a rettegi pör egyik vádlottját.** A Tischler-féle rettegi hadseregszállítási pör egyik vádlottja, Grün Gyula Kepes Mór alkalmazottja volt, aki ebbeli minőségében különböző hadseregszállítási visszaéléseket követett el, amiért jogerősen hat évi fegyházra ítélték. Elítélése után a fogházban dr. Kerekes Gyula törvényszéki orvos meglepetve állapította meg, hogy Grün Gyula epilepsziás rohamokban szenved, amelyek beszámíthatóságának mértékét erősen kétségessé teszik. A betegségre vonatkozólag a főtárgyalás folyamán semmiféle momentum nem merült fel. Grün ugyanis titkolta betegségét, mert szégyelte azt. Grün védője, dr. Fischer József ügyvéd ez alapon újra felvételt kérelmezett. Az elrendelt megfigyelés alatt dr. Szabó József és dr. Kerekes Gyula törvényszéki orvosok az epilepsziás elmebajt csakugyan megállapították. Mivel e vélemény a kir. ügyészség kifogásolta, Grün felszállították Budapestre az igazságügyi országos megfigyelőbe, ahol Németh Ödön tanár hosszabb vizsgálat után a betegség jelenlétét szintén megállapította. A véleményt az igazságügyi orvosi tanács helyben hagyta, melynek alapján a kolozsvári kir. törvényszék báró Rudnyánszky Béla elnökelete alatt ma Grün Gyulát a vád és következményei alól felmentette. Nevezetét családja az ítélet után a helybeli elmeegógyászati klinikán helyezte el.

Világraszóló találmány Kolozsváron. Egy igen érdekes és nagy hasznosságú találmányt lesz alkalma városunk hölgyközönségének a mai naptól kezdve Wesselényi Miklós-utca 17. szám alatt megtekinteni és beszerezni. A találmány az eredeti tökéletesített új modellű, „Aspirator“ légnyomású mosógép, melynek segítségével egy óra alatt fele szappannal annyi ruhát moshatnak ki, mint ezelőtt egy mosónő egy teljes nap alatt. Kiméli a ruhát és kezeket, mivel a légnyomás sajtolja ki a szennyet a ruhából. A próbamosást a szabadsalom tulajdonosa fogja díjmentesen a közönségnek naponta Wesselényi Miklós-utca 17. szám alatt lévő üzlethelyiségben bemutatni és tekinteni azt, hogy a gép csak 24 koronába kerül, bárki díjmentesen, kötelezettség nélkül haza viheti, hogy állításainkról otthon is meggyőződést szerezhesen. Az egyedárusítási jog Kolozsvár vidékére átvethető.

LEGUJABB

Az „Ellenzék“ távirat-telefon- és expressztudósításai.

Meglazult a fegyelem az orosz tengerészek között.

Budapest, május 16.

Stockholmból jelentik: A Fekete-tengeri orosz flotta főparancsnoka Pétervárra érkezve, kijelentette, hogy a keleti tengeri flottánál a legénységben a fegyelem annyira meglazult, hogy a legénység szinte elfelejtette, hogy Oroszország háborút visel.

Elmozdított tábornok.

Budapest, május 17.

Bernből jelentik: A kaukázusi orosz hadsereg tisztikara és legénysége bizalmatlanságát fejezte ki Csernobuzow tábornok főparancsnoknak és elmozdították állásából.

Gucskov utóda.

Budapest, május 16.

Stockholmból jelentik: Gucskov volt orosz hadügyminiszter utódjává Marikovszky tábornokot nevezték ki.

„Oroszország apró köztársaságokra oszlik“

Budapest, május 16.

A Daily Exprese pétervári levelezője a legutóbbi orosz zavarokról azt írja, hogy csak egy Cromwell-féle egyéniség volna képes még arra, hogy abban az óriási harcban, amely most Oroszországban kitört, a birodalmat megmentse. Ellenkező esetben Oroszország apró köztársaságok sorozatára bomlik, amelyek mindegyike német befolyás alá kerülne.

A német kancellár ismét Bécsbe megy.

Budapest, május 16.

A Frankfurter Zeitungnak Bécsből jelentik, hogy a Bethmann Holweg német kancellár rövid időn belül ismét Bécsbe megy.

Szocialista pártok az orosz kormányban.

Budapest, május 16.

Rotterdamból jelentik, hogy a munkástanács 45 szóval, tizenkilenc ellenében kimondotta, hogy kívánatosnak tartja, hogy a szocialista pártok részt vegyenek az ideiglenes kormányban.

Angliától békejavaslatot várnak.

Budapest, május 16.

Bécsből jelentik, hogy illetékes körök számítanak arra, hogy Anglia a közép-európai termés botakarítását megelőzően, békejavaslatokkal lép a központi hatalmak elé, melyek békére vezethetnek.

Oroszország és a béke.

Budapest, május 16.

Bécsből jelentik a Frankfurter Zeitungnak, hogy Oroszország mint szabad békés ország, nagyon méltányos békét kaphat, a háborus Oroszország azonban, mely még egyszer a fegyverekre apellál, stratégiaileg kedvezőtlen békére számíthat csupán.

Mikor lesz béke?

Budapest, május 16.

Berlinből jelentik: Az amsterdami szocialista Hetvolk közli, hogy a különböző szállító cégek, bankok és társaságok értesítették alkalmazottaikat, hogy szabadságidejüket még augusztus előtt vegyék ki, mert azután a bekövetkező időben megsokasodik a munkájuk.

A háboru gyors befejezése.

Budapest, május 16.

Yonne departement képviselője, Yobert, interpellációt jelentett be a kamarában, amelyben kérdést tesz, hogy a kormány milyen módhoz folyomodik, hogy a háborut gyorsan és győzelmesen befejezhesse.

Színház.

Téli Színház.

- Szerda: Vengerkák. (2-odszor. Bérlet 174 sz. B.)
 Csütörtök: D. u. Csokoládé katona. (Mérésékelt helyárrakkal.)
 Csütörtök: Este: Vengerkák. (3-odszor. Bérlet 175 sz. C.)
 Péntek: Csárdáskirályné. (14-szer. Bérlet 176 sz. D.)
 Szombat: D. u.: A névtelen asszony. (Ujdonság 6-odszor. Mérsékelt helyárrakkal.)
 Szombat: Este: Pillangó kisasszony. — (Svärdström Valborg vendégtársaságával. Részben és mérsékelt emelt helyárrakkal. Bérlet-szünet LXV. sz. A.)
 Vasárnap: D. u.: A gyimesi vadvirág. (Mérésékelt helyárrakkal.)
 Vasárnap: Este: Mágnes Miska. (48-szor. Berky Lili vendégtársaságával. Rendes helyárrakkal. Bérlet 177 szám A.)

Vengerkák.

— Bemutató előadás. —

Góth Sándor és Pásztor Árpád ez utóbbi szerző regényét színjátékká dolgozták. Ezt a színjátékot a kolozsvári színház tegnap este telt nézőtér előtt mutatta be. Kik és kicsodák ezek a Vengerkák? Ezek olyan magyar leányok, akiket vagy a vérük, vagy a kerítőnök Oroszországba visznek és ott a leányságukat, a nőies báj, a szerelmét és a többi velejárót pénzért áruba bocsátják. Szóval a prostitutio világában keresik boldogulásukat. Oroszországban Vengerkák, más országokban Hungarók név alatt ismeretesek.

A most bemutatott darab hőse egy ilyen Vengerkák, Ennek a története az a dialogizált regény, melyet az este láttunk. Ránki Anna ugyanis egy szegény özvegy

tanárnő leánya, aki azon ábrándozik: hogyan juthatna pénzhez, kényelemhez, vagyonhoz. Ez a vágya űzi a színipályára, ez a vágya viszi Oroszországba, ahol művészetével véli megszerezni a hajszolt gazdagságot. De Ránki Anna nem művésznő, csak kezdő s így nem a színpadra, hanem egy ugynevezett „lokal“-ba jut, ahol Vengerkák énekelnek, táncolnak és szeretnek olyan nagyon, amilyen nagyon megfizetik.

Anna szabadulni akar a bünbarlangból, de ekkor jön a milliomos rut, pupos muszkaherceg, aki megzörgeti aranyait, mint az abrakos tarisnyát. Anna tehát marad. — Akinek a pupos herceg oda adja a gyémántos legyezőjét, azt kegyeibe fogadja és arannyal tömi ki. Anna tehát a legyezőt kéri. Előbb csatát vív a „lokal“-ban az erénye miatt, de csakhamar kapitulál a nagyhercegi aranyak előtt és követi a pupos don Juant a palotába. Itt aztán veszettül belebolondul a monstrum herceg és képes feleségül venni, amihez azonban szükséges a nagyanyja beleegyezése is, mert ezé a sok millió. A nagyanyja azonban azt mondja, hogy ne a herceg vegye el, hanem a tisztartója vagy a jószágigazgatója s a herceg így is fentarthatja a barátságát.

Erre Anna gunyosan és keserűen felkacag és a nagyhercegnőnek alaposan oda mondogat a szent erkölcsösség nevében. Hát a nagyhercegnő kinek gondolja őt? Egy csomó frázis! Elmegy és taps. Ugy hat ez a taps, mintha váratlanul hátba ütök az embert. Mert mindenkinek joga van felháborodni a hercegnő ötletén, de annak, aki a „lokal“-ból indul ki és egy esztendeig már vengerkázott, nincs joga erkölcsi prédikációt tartani a nagyhercegnő pimaszságra. A közönség valami ilyesmit érzett is, de a pathetikus kitérés és egy sületlen színházi szmökk tenyere megtévesztette. Ezért tapsolta meg a szerzők hazug frázisát. . .

Anna természetesen nem megy semmiféle tisztartóhoz. A herceg pedig szerelmi örületében elakarja magát pusztítani, mire az unokájához majomszeretettel ragaszkodó nagymama beleegyezik, hogy a pupos pozör vegye el a gögös vengerkát. Most tehát jön a boldogság. Elakarja hozni az anyját a hercegi palotába és vagyonba. Moszkvából siet Budapestre az anyjához, de a szegény már meghalt. Kedvese pedig, aki elakarta itthon venni, elhidegült és elfordult tőle. Minek éljen hát ő is, ha már régi kedvese elhagyta és meghalt az, akit szeretett?! Megmérgezi magát és meghal ő is. Meghalt az anyja után, akit annyira szeretett, hogy Moszkvában is egyre „mamá“-t kiabált, de azért Budapesten hagyta. Mélyen sebzi lelkét a régi kedves elhülése is, akit elvengerkázott. És épen úgy mérgezi meg magát, mintha más okozta volna minden keserűségét, pedig nem volt muszáj művésznőnek képzelődni. Nem volt muszáj Moszkvába menni és nem volt muszáj Budapesten ártatlan arccal aranyhalat játszani nyakig trikóban. Mindezekért igen kétes jellem Anna és az egész darab folyama alatt bántólag hat rám összes erkölcsi felháborodása. Ez az Anna nem annyira nő, mint szerep.

A darabnak ez sokkal nagyobb hibája, mint az, hogy színpadon is regény maradt és legtöbb alakján több a romantikus máz, mint a reális igazság.

Annát Poór Lili, a pupos herceget Harsányi Rezső játszták, nem tulságosan sok

szerencsével, noha Harsányi alakító képessége ennek a hercegnek is adott egyéni tartalmat. A nagyhercegnő szerepében jó volt Laczkó Aranka, ellenben igen élezett a kerítőnő szerepében Miklósi Margit. Áldor Juliska és Várkonyi teljes dicsőretet érdemelnek. Egyszerű, közvetlen játékkal őszinte hatást értek el. *Sebesi Samu.*

Bernstein új darabja. A színházi sikerrektől és skandalumoktól övezett francia szerző: Bernstein Henry „Az eszmény“ címen új színdarabot írt.

Hadikölcsön propagandaelőadás. Hétfőn igen érdekes estéje lesz a színházban. Jubileum is lesz s az első hadikölcsön propagandaelőadás is lesz Magyarországon. T. i. a „Piros bugyeláris“, melynek 1878 április 22-én volt Kolozsvárott ez első előadása, hétfőn este 75-ödször fog színrekerülni. Peták káplár szerepét most is Szentgyörgyi István fogja játszani. Az előadást a hatodik hadikölcsön propagálására szánja a színház. A külsőségekben is érdekes estének jegyeit már most meg lehet váltani.

A mételey. A színház legközelebbi újdonsága Brienxnek rendkívül érdekes és izgató szenzációjú darabja, a „Mételey“ lesz.

Gyimesi vadvirág és Mánás Miska. Vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután 3 órakor a Géczy István híres „Gyimesi vadvirág“-ja kerül színre, mérsékelt helyárrakkal. Este 7 órakor pedig a 48-ik előadása lesz a diadalmas sikerű „Mánás Miská“-nak s ennek az előadásnak a szerepében fog fellépni Berkó Lili is. Ugy a délutáni, mint az esti előadásra előre is meg lehet a jegyeket váltani.

Pillangókisasszony Svárdströmmel. Szombaton este folytatja Svárdström Valborg vendégtéjátékát. Szombaton a „Pillangókisasszony“-ban fog a nagy művésznő föllépni.

A névtelen ember. Csütörtökön (délután 2 órától kezdve) s pénteken a Szinkör-mozgóban a legbrilliansabb s legizgalmasabb detektiv-történet fog színrekerülni „A névtelen ember“ címen, a főszerepben a világhírű Alwin Neussal.

Organiska Olga vallomása. Egy pompás, érkékesítő, büntügyi drámát fog adni szombaton a Szinkör-mozgó s vasárnap az Uránia-színház „Organiska Olga vallomása“ címen.

ZENE.

Legkedveltebb magyar dalok című sorozat most megjelent három új füzet a magyar nótá színe-javát tartalmazza. Megtaláljuk benne a háborus irodalom legismertebb dalait, amit katonáink dalolnak, valamint a legnépszerűbb magyar nóták közül a legszebbeket, a dalokat Huber Sándor jeles zeneszerző írta át könnyű modorba kezdő zongoristák részére. Egy-egy füzet tartalmaz 25 dalt, a most megjelent füzetek V., VII., VIII., a VI-ik sajtó alatt van s az előbb megjelent négy füzet mellé méltán sorakoznak e füzetek is, pedagógiai szempontból a kezdő zongorázó zenei műveléséhez igen alkalmas zongoradarabok, újrenddel ellátva, könnyen játszható s dallamossága üdítőleg hat a zongorázóra az etüdök mellett. Ára füzetenként K 2:50. Megrendelhető a kiadónál, Nádor Kálmánál Budapest, Károly király-ut 48; valamint minden könyv- és zeneműkereskedésben.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Magyary Mihály

Szerkesztő: **Dr. Polcz Radó ügyvéd.**

Az ELLENZÉK telefonszáma 9.

Gyászrovat.

A Gyergyói Első Takarékpénztár Részvénytársaság igaz fájdalommal jelenti, hogy buzgó és nagyérdemű vezérigazgatója

id. Lázár János

az intézet érdekében 23 éven át kifejtett lelkiismeretes munkássága közepette f. hó 6 án 78 éves korában szívszélhűdés következtében váratlanul elhunyt.

Aldott emléket kegyelettel megőrizzük!

Gyergyószentmiklós, 1916. május 6-án.

Szinkör-mozgó.

Előadások hétköznapokon:	Előadások ünne- és vásárnap
Első előadás 4 órakor	Első előadás 2 óra
Második „ fél 6 „	Második „ 4 fél „
Harmadik „ 7 „	Harmadik „ 5 „
Negyedik fél 9 „	Negyedik „ 7 fél „
	Ötödik „ 8 „
	Hatodik „ 10 fél „

Műsor:

Csütörtökön és pénteken

A névtelen ember

Szombaton

Organiska Olga vallomása.

Vasárnap

Az ördög kastélya

és

A szerelmi csapda